

ДІТЮК ПАВЛО ПАВЛОВИЧ,
СТАРШИЙ НАУКОВИЙ СПІВРОБІТНИК ІНСТИТУТУ ПСИХОЛОГІЇ ІМЕНІ
Г.С. КОСТЮКА НАПН УКРАЇНИ, М. КИЇВ.

МЕЩЕРЯКОВ ДМИТРО СЕРГІЙОВИЧ,
КАНДИДАТ ПСИХОЛОГІЧНИХ НАУК, НАУКОВИЙ СПІВРОБІТНИК
ІНСТИТУТУ ПСИХОЛОГІЇ ІМЕНІ Г.С. КОСТЮКА НАПН УКРАЇНИ,
М. КИЇВ.

НАЗАР МАКСИМ МИКОЛАЙОВИЧ,
КАНДИДАТ ПСИХОЛОГІЧНИХ НАУК, СТАРШИЙ НАУКОВИЙ
СПІВРОБІТНИК ІНСТИТУТУ ПСИХОЛОГІЇ ІМЕНІ Г.С. КОСТЮКА НАПН
УКРАЇНИ, М. КИЇВ.

СКЛАДОВІ ЕФЕКТИВНОГО МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ

Ефективне морально-психологічне забезпечення Збройних сил залежить від цілісної реалізації низки умов. Майже всі з них розглядає N. Copeland, який визначає, що добрий моральний стан є, перш за все, результатом прискіпливого навчання, але, крім того, залежить від низки складових [2]. З урахуванням сучасних умов, ці складові зручно описати в наступний спосіб.

1. Військовослужбовець повинен бути впевненим у собі.

Кожен вояк озброєний не гірше свого супротивника.

Кожен вояк навчений не гірше свого супротивника.

Кожен вояк розуміє, що він озброєний та навчений не гірше свого супротивника.

Кожен вояк має тверду віру в те, що його особистий внесок надзвичайно важливий для успіху загальної справи.

Це досягається:

Якістю та актуальністю озброєння.

Якістю та актуальністю навчання.

Вивченням супротивника.

Своєчасною та цілеспрямованою роботою пропаганди.

2. Військовослужбовець повинен бути впевненим у своїх товаришах.

Кожен вояк впевнений, що військовослужбовці його підрозділу озброєні відповідно до виконання завдань за призначенням.

Кожен вояк впевнений, що військовослужбовці його підрозділу навчені відповідно до виконання завдань за призначенням.

Кожен вояк впевнений, що військовослужбовці його підрозділу мотивовані на виконання завдань за призначенням.

Кожен вояк впевнений, що його підрозділ пройшов бойове злагодження та спроможний кваліфіковано діяти за призначенням.

3. Військо повинне вірити у свого командира.

Командир безперечно є взірцем у своїй справі.

Командир знає кожного зі своїх підлеглих та дбає про нього.

Кожен знає свого командира та дбає про нього.

Підрозділ є колективом, натхненним ентузіазмом свого командира.

4. Військо повинне вірити у свої сили.

Пропаганду пацифізму безумовно припинено.

Кожен військовослужбовець знає історію свого підрозділу, військової частини та війська взагалі.

Приклади військової мужності, майстерності, відданості країні та присязі, взаємодопомоги та жертвовності важливіші, ніж абстрактні гасла.

Сформовано імідж вояка не як безпорадної жертви війни, а як героя та захисника країни.

5. Військо повинне вірити у свою країну.

Вояк захищає свою країну у бою та ризикує власним життям.

Країна захищає своїх вояків в усіх аспектах життя, гарантує повагу, захист прав, допомогу та опіку.

Всі громадяни країни роблять свій внесок в загальну справу.

Коли військо стикається з прикладами співпраці з ворогом, зловживання владою, ухиленням від обов'язків, збагачення на війні, безкарністю злочинів – виникає питання, чи варто воювати за таких людей та таку державу.

6. Військо повинне вірити у справу своєї країни.

Країна визначає, знаходиться вона у стані війни, чи миру.

Країна визначає, хто саме є ворогом у війні.

Країна визначає, що є для неї цілями війни.

Країна визначає, якими саме засобами ці цілі має бути досягнуто.

Країна захищає свій інформаційний простір [3; 5].

Військо чітко та безперечно розуміє, що воює за свою країну, переможе з нею та заради неї, а у випадку поразки кожен вояк постраждає також разом з нею.

7. Країна визначає межі своєї суб'єктності та діє згідно з власними національними інтересами [4].

Країна формує власні національні інтереси та захищає їх.

Країна визначає свою воєнну доктрину.

Країна створює умови функціонування інформаційного простору.

Країна розвиває потенціали громадян.

Країна наповнює змістом і здійснює патріотичне виховання [1].

Список використаних джерел

1. Інтелектуальний розвиток дорослих у віртуальному освітньому просторі: монографія за ред. М. Л. Смульсон. Київ: Педагогічна думка. 2015. 221 с.

2. Коупленд Н. Психология и солдат. М.: Военное издательство Министерства обороны Союза ССР, 1958. 136 с.

3. Назар, М.М., Мещеряков, Д.С., Дітюк, П.П. Когнітивні конструкти російської пропаганди в українському медіапросторі. Міжнародна науково-

практична конференція «Освітньо-наукове забезпечення складових сектору безпеки й оборони України», 22 листопада, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, м. Хмельницький. 2019. URL:

https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/konferen_listopad_2019.pdf

4. Розвиток суб'єктної активності дорослих у віртуальному просторі: монографія за ред. М.Л. Смульсон. К.: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2018. 180 с. URL: http://lib.iitta.gov.ua/712119/1/Rozvytok_subyektnoyi_aktyvnosti_doroslyh_u_virtualnomu_prostoru.pdf

5. Nazar M.M., Mescheryakov D.S. Ukrainian self-identities mental maps in the context of informational war. Віртуальний освітній простір: психологічні проблеми : Міжнар. наук-практ. інтернет-конф., 12-31 трав. 2017 р.: тези допов. 2017. URL:

http://www.newlearning.org.ua/system/files/sites/default/files/zagruzheni/nazar_maxim_mescheryakov_dmytro_2017.pdf